

Gátlisti fyrir grunnskóla þar sem er trans barn

Útbúin hefur verið sérstök [stuðningsáætlun](#) fyrir trans börn, forsjáraðila þeirra og starfsfólk grunnskóla sem er mjög gott að nýta. Gott er að eiga fund með foreldrum/forsjáraðilum til að fara í gegnum hana sem og að tryggja að allir séu meðvitaðir um stöðu og þarfir barnsins sem og [úrræði og fræðslu](#) sem standa til boða. Mikilvægt er að veita foreldrum/forsjáraðilum stuðning og leggja áherslu á styrkleika barnsins og jákvæðar breytingar á því. Einnig má benda þeim á [upplýsingar og fræðsluefni um trans börn](#).

Mikilvægt er að vera vakandi fyrir því að trans börn eru viðkvæmur hópur í samfélaginu og eiga meiri hættu á því að verða fyrir ofbeldi vegna kynvitundar og kyntjáningar sinnar en önnur börn, bæði á heimilum sínum og annars staðar. Ef grunur vaknar um að barnið sé að verða fyrir ofbeldi (t.d. tilfinningalegt, líkamlegt, vanræksla) skal skólinn tilkynna til Barnaverndar.

Gott er að fá [fræðslu](#) fyrir starfsfólk um trans börn.

Gott er að fá [fræðslu](#) fyrir nemendur um trans börn.

Gott er að halda fund eða senda upplýsingapóst á forsjáraðila bekkjarsystkina barnsins til þess að upplýsa og fræða þá um málefni trans fólks og styðja við umræður sem eiga sér stað í skólanum (hægt er að óska eftir [aðstoð frá sérfræðingi mannréttinda- og lýðræðisskrifstofu](#) við slíkt).

Gott er að eiga upplýsingafund með starfsfólki frístundamiðstöðvar ef barnið sækir slíkt.

Mikilvægt er að virða nafnaval nemenda og kynna það fyrir öðrum nemendum og starfsfólki skólans. Ekki eru þó öll trans börn sem velja sér nýtt nafn og sum máta nokkur nöfn.

Mikilvægt er að temja sér notkun á þeim fornöfnum sem barnið kys (t.d. [hann, hún, hán o.s.fr.](#)). Samkvæmt lögum nr. 80/2019 geta forsjáraðilar óskað eftir breytingu á skráðu kyni og nafni barns hjá Þjóðskrá eða barnið sjálft sé það orðið 15 ára. Ef það er ótímabært má breyta nafni barnsins (ef það notar valnafn) í Mentor, en það er gert með því að senda póst á radgjafar@infomentor.is. Slíkt þarf að endurtaka í byrjun hvers árs (janúar) til þess að koma í veg fyrir að árleg uppfærsla Mentors færi þjóðskrárnafnið aftur í kerfið.

Útbúðu eyðublöð og aðrar skráningar sem skólinn útbýr sjálfur þannig að forsjáraðilar og/eða börn geti valið kyn og fornafn við hæfi.

- Trans börn eru með fjölbreytta **kyntjáningu**, rétt eins og **sís** börn. Ekki gera ráð fyrir ákveðinni hegðun frá nemandanum sem byggjast á kyni hans, t.d. að trans stelpa falli algjörlega að hugmyndum um kvenleika.
- Tryggðu að nemandinn sé öruggur í öllum aðstæðum og rýmum skólans. Ef svo er ekki þarf að skoða hvað veldur óörygginu og ráðast í breytingar, hvort sem það snýr að t.d. skipulagi skólans, hegðun starfsfólks /nemenda eða námsefni.
- Tryggðu aðgang að kynhlutlausum salernum og skiptiaðstöðu, jafnvel má breyta þeirri aðstöðu sem fyrir er, en leyfðu barninu að velja aðstöðu sem það telur best henta sinni kynvitund.
- Kynntu þér hvað **tvíhyggjukynjakerfi** er og áhrif þess á bæði sís og trans fólk.
- Mikilvægt er að fjalla um fjölbreytileika kyns og trans fólk við samnemendur barnsins. Nefna þarf breytingar á stöðu barnsins, valnafn þess og fornöfn.
- Mikilvægt er að setja sér stefnu um núllþol gagnvart **neikvæðri og niðurlægjandi notkun á hugtökum sem tengjast trans (og öðru hinsegin) fólk**. Ræddu það við nemendur, áhrif slíkrar orðanotkunar og legðu áherslu á hvernig nemendur geti stutt við bakið á þeim sem verða fyrir slíku. Forðastu að kynja nemendahópa: Talaðu frekar um nemendur, börn og krakka en um stelpur og stráka.
- Forðastu að skipta nemendahópum eftir kyni. Notaðu frekar stafrófið, sokkaliti, aldur, uppáhalds mat o.s.frv.